

“Татарча диктант”
Татар теленнән дөньякүләм белем тикшерү акциясенен
НИГЕЗЛӘМӘСЕ

“Татарча диктант” белем тикшерү акциясе “2014нче–2020нче елларда Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасындагы башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү” дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында уздырыла башлады;

Татарстан Республикасының “Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020-2023 еллар) дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында уздырыла.

Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге нигезләмә 2020нче нче елда “Татарча диктант” татар теленнән дөньякүләм белем тикшерү акциясенен уздыру тәртибен һәм шартларын билгели (алга таба – Акция);
2. Акция түбәндәге дәрәжәләрдә катнашуны күз уңында тотып:
  - татар телен башлангыч дәрәжәдә белү;
  - татар телен камил белү;
3. Акция – ел саен уздырыла һәм телгә булган һәр кеше катнаша ала торган бушлай белем бирү акциясе;
4. Диктантның тексты КФУның Филология һәм мәдәниятара багланышлар институтының татар теле белгечләре тарафыннан билгеләнә;
5. Акцияне оештыручылар: Бөтендөнья татар конгрессының Башкарма комитеты, Бөтендөнья татар яшьләре форумы, Казан (Идел буе) Федераль университетының Филология һәм мәдәниятара багланышлар институты, ТНВ телерадиоккомпаниясе;
6. Акцияне эзерләү һәм уздыру өчен җаваплы Оештыру комитеты – Бөтендөнья татар яшьләре форумы;
7. Акция турында тулы мәгълүмат түбәндәге сайтта урнаштырыла:
<http://diktant.tatar/>

Акциянең максаты һәм бурычлары

Максат – татар теленә кызыксынуны арттыру, әдәби телдә дөрес сөйләм һәм дөрес язу күнекмәләрен үстерү, орфографик һәм грамматик хаталар ясамыйча язу телгә уяту, татар теле белгечләрен һәм туган тел (татар теле) укытучыларын тагын да популярлаштыру.

Бурычлар:

- татар телен яхшырак өйрәнү теләге уяту, кызыксындыру һәм мотивация булдыру;
- жәмәгатьчелектә татар әдәби теленең орфографик һәм пунктуацион нормаларын белү дәрәжәсен билгеләү;
- халык арасынан татар орфографиясен, пунктуациясен иң яхшы белүчеләрне ачыклау;
- язуда еш күзәтелә торган хаталарны билгеләү;
- дәрәс язучыларга кагыйдәләре онытыла баруга, графика грамоталылык кимүгә халыкның игътибарын юнәлтү;
- мөстәкыйль рәвештә татар телен өйрәнүгә, дәрәс язучыларга күнекмәләрен үстерүгә этәргеч, стимул бирү.

Акциядә катнашучылар

Акциядә катнашучылар — Россия Федерациясе һәм дөньяның төрле шәһәрләрендә бер үк вакытта барлык теләгән кешеләр өчен ихтыяри һәм бушлай уздырыла торган диктант.

Акциядә яше, женесе, белеме, дине, һөнәре, гаилә хәле һәм кызыксынулары нинди булуга карамастан, һәр кеше катнаша кала. Моның өчен сайтка кереп, үзегез яши торган төбәк / район / илдә акция узачак мәйданчыкны табарга кирәк.

Акциядә уздыру көне һәм вакыты

Диктант Россия Федерациясенә барлык субъектларында, чит илләрдә һәм Татарстан Республикасының районнарында бер үк көндә уздырыла.

Уздыру көне һәм вакыты: 2020нче елның 26нчы сентябре, сәгать 11:00 (Мәскәү вакыты буенча).

Акциядә уздыру мәйданчыклары

Дөньякүләм санитар-эпидемиологик ситуациягә бәйле рәвештә, быел Акция ТНВ-Татарстан һәм ТНВ-Планета телеканалларында туры трансляция форматында барачак.

Шулай ук, Россия Федерациясе төбәкләрендә, чит илләрдә, Татарстан Республикасы районнарында һәм Казанның башка оешмаларында да мәйданчыклар булдырыла.

Акцияне оештыру һәм уздыру

Акцияне оештыруга теләгән һәр кеше «Татарча диктант» сайтында теркәлә: <http://diktant.tatar/>. Әлеге сайтта уздыру тәртибе турында мәгълүмат, бланклар һәм диктантның онлайн трансляциясенә сылтама урнаштырылачак.

«Татарча диктант» акциясен оештыру тәртибе:

- 1) Диктант узачак майданчыкны табу;
- 2) Оештыручыга <http://diktant.tatar/> сайтында “мин оештыручы” төймәсенә басып теркәлү;
- 3) Кирәк кадәр диктант язачак кешеләрне;
- 4) Диктантны тикшерәчәк тел белгечләрен табу;
- 5) Бланкларны сайттан йөкләтеп алырга һәм кәгазьдә бастырып диктант язучыларга таратырга;
- 6) ТНВ-Татарстан һәм ТНВ-Планета телеканалларында яки <http://diktant.tatar/> сайты аша туры эфирны кабызу;
- 7) Диктант эшләрен тикшереп, 30 көн дәвамында билгеләрне <http://diktant.tatar/> сайтында урнаштыру.

Әгәр өйдә язарга телсез икән:

- 1) Ирекле рәвештә **diktant.tatar** сайтына керергә;
- 2) Бланкны йөкләтеп алырга һәм кәгазьдә бастырырга;
- 3) ТНВ-Татарстан һәм ТНВ-Планета телеканалларында яки <http://diktant.tatar/> сайты аша туры эфирны кабызу;
- 4) Диктантны язып бетергәч, тикшерү өчен, бланкны сканерларга (яхшы сыйфатлы фотография) һәм tatarchadiktant@gmail.com адресына яки ватсап номерына жибәрергә:
  - Татарстан Республикасы өчен яздыртылган диктант текстын тикшерү өчен ватсап номер: +7 953-483-77-11
  - РФ регионнары өчен яздыртылган диктант текстын тикшерү: +7 903-066-70-12
  - Чит илләр өчен яздыртылган диктант текстын тикшерү: +7 937-405-21-28.

Акциянең рәсми сайты

Акцияне оештыру һәм уздыру вакытында мәгълүмат белән тәэмин итү өчен рәсми сайт эшләп килә.

Сайтның адресы: <http://diktant.tatar/>

Сайт түбәндәге мәгълүматны үз эченә ала: оештыручыны теркәү, уздыру тәртибе, psd форматындагы афиша, диктант текстлары, тикшерү критерийлары, географик карта, тест, татар теле кагыйдәләре, диктант язуда катнашучыларның билгеләре һәм оештыручылар өчен рәхмәт хатлары, оештыручылар, партнерлар, элементә өчен телефон.

Нәтижәләргә игълан итү

Диктант нәтижәләре Акция уздырылганнан соң 30 көннән дә соңламый сайтка урнаштырыла. Аларны бланктагы код сүзгә һәм исем-фамилия буенча белеп булачак.

Акцияне уздырганнан соң, мәйданчыкны оештыручы <http://diktant.tatar/> сайттагы шәхси кабинетына кереп, билгеләргә урнаштыра.

Оештыручыларга рәхмәт хатлары бирү каралган.

Диктантны оештыручылар белән элементә

Проект житәкчесе, Бөтендөнья татар яшьләре форумы рәисе –

Ленария Радик кызы Мөслимова +7 919 698-48-21;

Акциянең кураторы – Зөһрә Рифхәт кызы Вилданова +7 937 618-04-09;

Акциянең PR-менеджеры – Гүзәлия Шамил кызы Гыйниятуллина +79274249401;

Доцент, филология фәннәре кандидаты – Гөлнәз Ринат кызы Мөгътәсимова +7 917 292-92-04;

Чит илләр буенча куратор: Ленара Раиф кызы Кутеева +7 986 933-04-38;

РФ төбәкләре кураторы: Марс Рифкәт улы Тукаев +7 965 591-54-70;

Татарстан Республикасы районнары буенча куратор: Данис Фәнис улы Шакиров +7 903 305-18-32;

Белем бирү оешмалары өчен җаваплы: Илгиз Илдар улы Халиков +7 927 030-54-69.

Өстәмә мәгълүмат өчен: tatarhadiktant@gmail.com, 8(843) 236-49-66.

Социаль челтәрләргә сылтагалар: <https://vk.com/tatdiktant>,

<https://instagram.com/tatarhadiktant?igshid=9md00ms4..>